

Bedensel Yetersizlik Nedir?

Doğum öncesi, doğum sırası ve doğum sonrası dönemde herhangi bir nedene bağlı olarak iskelet (kemik), kas ve sinir sistemindeki bozukluklar sonucu, bedensel yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybeden, toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük yaşamdaki gereksinimlerini karşılamada güçlükleri olan, bu nedenlerle korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişiye bedensel engelli; bu duruma yol açan durumlara ise bedensel engel denir.

Muhtemel Nedenleri:

- Ateşli hastalıklar, oksijen yetmezliği, zehirlenme ve kazalar
- Merkezi sinir sisteminin zedelenmesi, beynin ve omuriliğin zedelenmesini ifade etmektedir. Merkezi sinir sisteminin zedelenmesi sonucunda yetersizlikler kaslarda zayıflık, inme ve eşgüdümsüzlük şeklinde kendini gösterir. Bireyin davranışlarına etkisi ise; zihinsel gerilik, algısal problemler, eşgüdüm yoksunluğu, dikkat dağınıklığı ve konuşma bozukluğu olarak kendini göstermektedir.
- Kas iskelet sisteminin etkilenmesi sonucu ortaya çıkan bedensel yetersizlikler doğuştan olabileceği gibi sonradan da kazanılabilmektedir. Nedenleri arasında kalıtsal bozukluklar, bulaşıcı hastalıklar, kazalar yada gelişim yetersizlikleri yer alabilmektedir. Bu grupta yer alan yetersizlikler arasında düztabanlılık, adale erimesi ve kalça çıkığı sayılabilir.
- Doğuştan kazanılan bedensel yetersizliklerin bazıları merkezi sinir sisteminin zedelenmiş olmasından, bazıları da kas iskelet sisteminin etkilenmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Bu grupta yer alan yetersizlikler, bel çatlağı felci, beyinsel inme, kalça çıkığı ve doğuştan ampütasyondur. (yani hamilelik döneminde anne karınındaki çocuğun çeşitli nedenlerden dolayı, olağan bir şekilde gelişememesi sonucunda çocuğun parmağı, eli, kolu, yada bacağının bir bölümü olmadan doğması)
- Kazalar ve diğer hastalıklar sonucunda ortaya çıkan bedensel yetersizlikler ve süregelen hastalıklar grubuna, düşme, yanma, zehirlenme ve trafik kazaları gibi kazalarla, kanser, tüberküloz, ateşli romatizma ve şeker hastalığı gibi hastalıklar girmektedir. Kazalar merkezi sinir sistemini zedeleyebilir ya da amputasyona neden

Bedensel Yetersizliği Olan Bireylerin Özellikleri

- Bağımsız hareket edebilme becerileri, devimsel koordinasyonları sınırlıdır.
- Hareketten çekinir, pasif kalmayı tercih ederler. Sıklıkla yorgunluktan şikayet ederler.
- Yetersizlikten etkilenme düzeylerine göre uyum, konuşma ve öğrenme güçlükleri de görülebilir.
- Düşük benlik algısı görülebilir. Çocukların gelişimlerini ve dolayısıyla özelliklerini etkileyen pek çok faktör söz konusudur. Çocukta ortopedik yada sağlık yetersizliği olması durumunda çocuğun gelişimini etkileyen faktörlerin sayısı ve niteliği artmakta ve değişmektedir. Yetersizliğin neden olduğu durumların yanı sıra ailenin eğitim düzeyi, sosyo-ekonomik durumu, kardeş sayısı, buldukları çevre gibi etkenler çocuğun gelişiminde büyük rol oynamaktadır.
- Ortopedik yetersizliği olan çocukların kendilerine özgü fiziksel, dil, konuşma, zihinsel sosyal ve duygusal özellikleri bulunmamaktadır.
- Bedensel yetersiz olan çocukların tümünde ortak olan özellik bedensel hareketlerinin normal olarak işlevde bulunmalarının engellenmiş olmasıdır.
- Bu çocuklarda denge bozuklukları görülür.
- Bedensel yetersizliği olan çocukların pek çoğunun zorunlu olarak doktora gitmesi veya çok hastalanması nedeniyle evde yatması okuldan ve derslerden geri kalmasına neden olmaktadır. Normal zeka düzeyinde olsa dahi bu durumlarından dolayı okul başarıları düşüktür.
- Yürüme, koşma, tırmanma gibi hareketlerden kaçınırlar.
- Kendilerine güvenleri azdır.
- Motor koordinasyonları zayıftır.
- Bedensel yetersizliği olanların zaman zaman uyum problemleri olduğu bir gerçektir. Ancak bu problemleri bedensel yetersizlikten kaynaklanmaktan çok bedensel yetersizliği olanların toplum tarafından nasıl algılandığı, toplumun onlara yönelik tutum ve davranışlarından kaynaklanmaktadır.
- Yazı yazmada zorlanırlar.
- Ortopedik yetersizliği olan çocukların toplumda yaygınlık oranı kesin olarak bilinmemekle birlikte toplumda yaygınlığı % 0,5 ile %2 arasında değişmektedir.

Bedensel Yetersizlikte Tedavi

- Bazı bedensel engelle neden olan durumlar, cerrahi müdahale ile kısmen veya tamamen tedavi edilebilmektedir.

- Bazı bedensel engelli bireyler ise uzun süreli fizyoterapi desteğine ihtiyaç duymaktadır.

Öğretmenlere Öneriler

- Ortopedik engelli öğrencilerin bulunduğu sınıf, mümkün olduğu kadar giriş katında ve sınıf içindeki yerleri de kapiya yakın, kolaylıkla girip çıkabilecekleri bir yerde olmalıdır.
- Bedensel engelli öğrenciler için, çok lüzumlu durumlarda merdivenlere veya kapı eşiklerine rampa yaptırılmalıdır.
- Ellerini kullanmakta zorluk çeken öğrencilere derslerde ve sınavlarda daha fazla zaman tanınmalı, ellerini hiç kullanamayan öğrencilerin sınavları, öğrencinin uygun bir görevliye cevapları söyleyerek yazdırılması şeklinde olmalıdır.
- Tahtada ve tuvaletlerde elleriyle tutunabilecekleri yerlerin bulunması gerekir.
- Tekerekli sandalyeyi yerleştirebilmek için sıraların kaldırılması ya da aralanması gerekir.
- Bedensel yetersizliği olan öğrenci, normal okula ve sınıfa devam ederek sınırlılıklarını kabul etmeyi, onları ödüllendirmenin yollarını ve erken yaşlardan itibaren yaşam sorunlarını çözmeyi ve yetersizliği olmayanlarla yarışmayı öğretir.
- Bedensel engelli çocuk ya da sınıf arkadaşlarının birbirine karşı anlayış kazanmaları büyük ölçüde öğretmene ve öğretmenin bedensel yetersizliği olan çocuğa yönelik tutumlarına bağlıdır.
- Bedensel yetersizliği olan çocukların pek çoğunun zorunlu olarak sık sık hekime gitmesi, hastanede ve evde yatması nedeniyle okula devamları aksamaktadır. Bu çocuklardan bazıları olağan öğretim süreçlerinden yararlanırken bazıları için özel öğretim süreçlerine yer vermek gerekmektedir.
- Çocuğun bedensel engeli yanında zihinsel engeli yoksa normal okullarda eğitim görmelerinin mümkün olduğunca desteklenmesi gerektiğini de aklımızdan çıkarmayalım. Bedensel özürli çocuklar motor-hareket becerilerindeki yetersizlik dışında yaşlarıyla ortak özellikleri olduğu için gerekli düzenlemelerle normal okullardan yararlanabilirler.
- Diğer bir olası gereksinim ise sosyal kabuldür. Öğretmenler ve akranlar, görünür bir yetersizliği ya da epilepsi nöbetleri gibi korkutucu durumlar yaşayabilen bir öğrenci ile etkileşim kurma konusunda çekingen davranabilmektedir.
- Sınıf, ortopedik ya da sağlık yetersizliklerinin neden olduğu engellerin tartışılması, anlaşılmasının sağlanması ve engelli çocuğun kabulü için yararlı bir ortam olabilmektedir. Sınıfta rol yapma teknikleri kullanılarak, diğer çocukların tekerlekli sandalye, cihaz ya da koltuk değneği kullanmaları ve ortopedik yetersizliği olan arkadaşlarının karşılaştıkları engellerin farkına varılmaları sağlanabilmektedir.

Ailelere Öneriler

- Doğuştan kalça çıkıklığı, doğuştan kol veya bacaklarda bir eksiklik, herhangi bir kaza sonucu kol veya bacağının bir kısmının veya tamamının kaybedilmesi, romatizmal hastalıklar v.b. bedensel yetersizlikler, kas iskelet sisteminin doğuştan veya sonradan etkilenmesi-hastalanması sonucunda da açığa çıkarabilir. Doğru tanının zamanında konması, gerekenlerin geç kalınmadan yapılması çocuğun durumunun izin verdiği en üst düzeye ulaşması için ön şarttır.
- Çocuk felci tanısı konan çocukların hayati tehlikeyi atlattması için gereken çalışmalar yapıldıktan sonra, daha önce hiçbir sorunu olmayan çocuğun bacağına, kolunda zayıflama, kuvvetsizlik olabilir. Çocuk büyürken zayıf olan kol ve bacakları kullanılmamaya bağlı olarak incelir. Zamanla bu bölgeler diğer kol ve bacağına göre kısa kalabilir. Bunları önlemek amacıyla ve bu bölgelerin kuvvetini yeniden kazanması için fizyoterapistler tarafından verilecek egzersiz programını düzenli bir şekilde yapmanız gerektiğini unutmayın.
- Bebeğinizin yetersizliklerini ve özelliklerini çok iyi tanımanızı öneririz. Böylece yapamayacağı hareketler için onu zorlamamış olursunuz. Zorlanacağı durumlar mutlaka olacaktır.
- Çocuğunuzun bedensel yetersizliği onun tüm gelişimini olumsuz etkiler. Çocuk eğer emekleyemiyor, yürüyemiyor veya oturamıyorsa çevresiyle ilgisi buna bağlı olarak sınırlı olacaktır. Çocuğun bedensel yetersizliğine rağmen çevresiyle aynı şekilde ilişki kurmasını sağlamak sizin görevinizdir. Bu nedenle olduğunca çevreyi çocuğun ayağına getirmek, bir değişle emeklemese de, oyuncuğu tutamasa da ona oyuncuğu göstermek, sesini dinletmek, gözüyle takip etmesini sağlamak çocuğunuzun gelişimine destek olacak etkinliklerdir.
- Bedensel engelli çocuğunuz için doktorunuz ve fizyoterapistiniz çocuğunuzun hareketleri açısından ve kasıntılarını azaltmak için cihaz uygun görmüş olabilir. Bunları nasıl kullanmanız gerektiğini iyi öğrenmeniz gerekmektedir. Çocuğunuz bu cihazları kullanmayı başlangıçta reddedebilir, ağlayabilir. Kısa süreli olarak kullanmaya başlamanız onun alışması açısından daha iyi olacaktır. Tepki gösterdiyse onu fazla ağlatmadan oyun havası içinde oyuncakları ile oyalayarak belki şarkı söyleyerek onu razı etmeye çalışmanızı öneririz.
- Çocuğunuzun bedensel özrünün yanında zihinsel özrü yoksa normal okullarda eğitim görmelerinin mümkün olduğunca desteklenmesi gerektiğini de aklımızdan çıkarmayalım. Bedensel özürli çocuklar motor hareket becerilerindeki yetersizlik dışında yaşlarıyla ortak özellikleri olduğu için gerekli düzenlemelerle normal okullardan en çok yararlanacak çocuklardır.
- Çocuğunuzun bedensel özrünün yanında zihinsel özrü de varsa hedefimiz onun çevresine kendi sınırları içinde en az bağımlı yaşamasını sağlamak olmalıdır. Bu nedenle giyinme, soyunma, yemek yeme, tuvaletini yapma yardımıyla da olsa basit ev işlerini yapma gibi günlük yaşam becerilerini kazanmasına yardımcı olmak gerekir. Çocuğunuz belki ev dışında bir işte çalışmayacak ancak bu becerileri öğrenmesi onun çevresine en az bağımlı yaşamasını sağlayacaktır.
- Yetişkin olmasının en önemli özelliği, bir işe sahip olmaktır. Çocuğunuz da diğer yetişkinler gibi kendine uygun bir işte çalışmaktan zevk alacaktır. Çocuğunuzun aldığı eğitime bağlı olarak kazanmış olduğu çeşitli beceriler vardır. Bu beceriler, göz önünde bulundurularak ev içinde veya ev dışında yapabileceği bir iş çocuğunuz için çok önemlidir. Çocuğunuzun özrü fazla ise (hem kolları hem de bacakları özürden etkilenmişse) ona daha fazla yardım etmeniz gerekecektir. Eğer özrü hafif derecede ise, yardım ile bir çok işin gerektirdiği işlevleri yerine getirebilir.

DÖRTYOL
REHBERLİK VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ

Özel Eğitim Hizmetleri Bölümü

Bedensel Yetersizlik
Nedir?

- **Web:** <http://dortyolram.meb.k12.tr>
- **Adres:** Özerli Mah. 1 Nolu Çiftçiyolu Sok. No19 Fatih Ortaokulu Yanı Dört Yol
- **Telefon:** 0326 713 23 33